

Manisa ilinde Haziran-2020'den bu yana görev yapıyorsunuz. Genel olarak Manisa ilini nasıl tanımlarsınız?

Manisa; tarihi, kültürü, verimli toprakları, gelişmiş sanayisi ve enerji üretimi ile ülkemizin gözde illerinden bir tanesidir. 16 şehzadeye sancak beyliği yapması sebebiyle Şehzadeler Şehri olarak adlandırılan Manisa aynı zamanda üretim odaklı yatırımlarıyla öne çıkmakta, üretimde yüksek katma değerli yaklaşımını korumaktadır.

Manisa'nın işsizliğin olmadığı, insanların refah ve mutluluk içinde hayat sürdüğü, coğrafi yapı ve doğal güzelliklerinin hoş bir armoni oluşturduğu bir kent olduğu kanaatin-

deyim. Ayrıca ilimizin, ülkemizin en üretken illeri arasında olduğunu ve sosyoekonomik gelişme açısından zirvede olduğunu söyleyebiliriz.

Ekonomik aktivite, istihdam, rekabetçi ve yenilikçi kapasite açısından üst sıralarda bulunan ve büyük işletmelere ev sahipliği yapan Manisa, dünya piyasalarında rekabet gücüne sahip Türkiye'deki önemli bölgelerden birisidir.

Bu özellikleriyle Manisa, 2004-2005 yıllarında Financial Times tarafından "Dünya'nın En Uygun Yatırım

Kenti"; Çinli yatırımcılar tarafından "Dünya'da Yatırım Yapılacak En İyi Sanayi Bölgesi"; 2005-2006 yıllarında Financial Times tarafından "Avrupa'nın En İyi ve En Uygun Yatırım Kenti"; Güney Avrupa'da "Geleceğin Kenti" kategorisinde 2. ve Türkiye'de Geleceğin Kenti kategorisinde 1. seçilmiştir.

Manisa aynı zamanda, verimli toprakları ve çalışkan insanlarıyla hem il hem de ülke ekonomisine büyük katma değer sağlamaktadır. İlimiz tarım ve hayvancılıkta ülke sıralamasında üst sıralarda yer almaktadır.

Manisa Valisi Yaşar KARADENİZ

16 şehzadeye sancak beyliği yapması sebebiyle Şehzadeler Şehri olarak adlandırılan Manisa'mız, Fatih Sultan Mehmet ve Kanuni Sultan Süleyman gibi Osmanlı İmparatorluğunun en önemli padişahlarını yetiştiren bir şehirdir. Osmanlı İmparatorluğu zamanında yaptırılan Sultan Cami, Muradiye Cami (Mimar Sinan) ve Hatuniye Camisi gibi cami, medrese, han, hamam ve külliyeler Manisa'nın tarihi dokusunu bizlere bugün de yaşatmaktadır.

Manisa, mesir macunu ile aynı zamanda bir şifa şehridir. 2 yıldır Covid-19 salgını dolayısı ile gerçekleştirilememekle birlikte Mesir Macunu Festivali 481 yıldır sürdürülen kadim bir gelenektir. Mesir Macunu Festivali 2012 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirasının Temsili Listesi'ne ülkemiz adına da kaydedilmiştir.

Manisa'nın tarihsel geçmişinde öne çıkan dönüm noktalarından bahsedebilir misiniz?

Manisa'nın tarihsel geçmişine baktığımızda ilk olarak; tarihte, devlet güvencesinde ilk parayı basan Lidya Krallığı'nın başkenti bugünkü Sardes (Sart) şehriden bahsedebiliriz. O döneme kadar insanlar ticarete değiş tokuş yapıyorlardı ve değiş tokuş

yaptıkları şeylerin arasında siğir, taş gibi taşınması zor olan şeyler vardı. Lidya'luların milattan önce 7. yüzyılda ticarete kullanılacak ve kolay taşınabilir bir değiş tokuş aracı olan parayı bulmasıyla birlikte bölgemiz bir ticaret merkezi haline gelmiştir.

Manisa 1313 yılında Saruhan Bey tarafından fethedilmiş ve Saruhanoğulları Beyliği'nin merkezi haline getirilmiştir. Manisa, Saruhan Bey tarafından fethedilmesiyle birlikte Türkleşmiştir.

Şehzade sancağı olma imtiyazı olarak padişahlığa aday şehzadelerin görevlendirildiği ikinci bir başkent olması, bereketli topraklara sahip oluşu, ticaret merkezlerine yakınlığı gibi stratejik nedenler Manisa'yı Osmanlı İmparatorluğu Dönemin-

de de hep ön plana çıkarmıştır. Bu dönemde II. Murad, Fatih Sultan Mehmet, Kanuni Sultan Süleyman, II. Selim, III. Murad, III. Mehmet ve I. Mustafa gibi daha sonra Osmanlı tahtına oturmuş padişahların da içerisinde olduğu 16 şehzade Manisa'da sancakbeyliği yapmışlardır. Şehzadeler Şehri olarak anılmamıza vesile olan bu durum, Manisa'nın önemli siyasi merkezlerden biri haline gelmesini ve şehrin cami, medrese, han, hamam, imaret, çeşme, hastane, köprü ve kütüphane gibi birçok vakıf eserine sahip olmasını sağlamıştır.

Kanuni Sultan Süleyman'ın annesi Hafsa Sultan'ın Manisa'da nedeni anlaşılamayan bir hastalığa yakalanmasıyla birlikte bu hastalığa çare için Sultan Cami Medresesi'nin Baş-

hekimi Merkez Efendi tarafından hazırlanan 41 çeşit bitki ve baharatın karışımından oluşan ve Hafsa Sultan'ı iyileştiren Mesir Macunu da Manisa için bir dönüm noktasıdır. Mesir Macununun Sultan Cami'nden halka saçılmasıyla birlikte yüzyıllardır sürdürülen kadim bir gelenek oluşmuş, Manisa'nın yurtiçinde ve yurt dışında şifalı şehir olarak tanınmasına vesile olmuştur.

1. Dünya Savaşı'nın ardından Manisa, Yunan askerleri tarafından 26 Mayıs 1919 tarihinde işgal edilmiştir. 30 Ağustos 1922'deki Dumlupınar Meydan Muharebesi'nin zaferle sonuçlanması üzerine Fahreddin Paşa komutasındaki kolordu İzmir'e doğru ilerleyerek Yunan direnişini kırmıştır. İzmir'e doğru kaçan Yunanlılar ve yerli Rumlar kenti ateşe vermiş, günlerce süren yangında tarihin Manisa'ya kazandırdığı büyük kültürel mirasın önemli bir kısmı ne yazık ki yok olmuştur.

Hürriyet ve bağımsızlığın kazanılmasının ardından yakılıp yıkılan şehri ayağa kaldırmak için yeniden doğuş mücadelesi veren Manisa halkının azmi ve çalışkanlığı sayesinde şehrimiz bugün tarımı, sanayisi, güçlü ekonomisi ve sağladığı katma değerle ülkemizin göz bebeği illeri arasında yerini almıştır.

Manisa, tarihi ve kültürel varlıkları, sanayi, ticaret, tarım potansiyeli, doğal kaynakları, yaşam tarzı ve gelenekleri ile tanınan illerden biridir. Bu bağlamda il'in sahip olduğu potansiyelin yeterince değerlendirildiğini düşünüyor musunuz? Bu konuya yönelik çalışmalardan söz edebilir misiniz?

Manisa'nın üretim ve ihracat rakamlarına bakıldığında yaratılan katma değerle Türkiye'nin öncü şehirleri arasında olduğunu görüyo-

ruz. İlimiz, özellikle ön plana çıkan sanayi ve tarım alanında önemli firmalara ev sahipliği yapmaktadır. Manisa genelinde bulunan organize sanayi bölgelerimizdeki doluluk oranı yüksektir. Mevcut organize sanayi bölgelerimizi güçlendirmek ve ilimizdeki farklı mevcut potansiyeli ortaya çıkarmak amacıyla ihtiyaç doğrultusunda yeni OSB alanlarının kurulması için çalışmalarımızı gerçekleştiriyoruz. Kümelenme, kamu-sanayi-üniversite iş birliği, mesleki eğitim, organik tarım alanları başta olmak üzere birçok alanda ilin rekabetçiliğini artıracak girişimlerde bulunuyoruz. Yeni sanayi bölgeleri kurulmasını ve yatırımların önündeki engellerin kaldırılmasını sağlıyoruz. Sanayi alanında ihtiyaç duyulan teknik eleman ihtiyacını karşılamak amacıyla da ilgili kurumlarımız aracılığıyla çeşitli çalışmalar yürütmekteyiz.

Tarımsal faaliyetlerimizin kapasitesini arttırmak, çiftçilerimizin üretim miktarını arttırabilmeleri amacıyla hazırlanan projelerimiz de bulunmaktadır. Özellikle jeotermal enerjinin tarımsal üretimde kullanılması amacıyla Alaşehir, Salihli ve Kula ilçelerimizde jeotermal seracılık yapılabilmesi amacıyla Tarıma Dayalı İhtisas OSB ile Soma ilçemizde teknolojik sera kurulması çalışmaları yürütülmektedir.

İlimiz enerji üretiminde ön sıralarda yer almaktadır. Örneğin kömür üretiminde ilk sırada yer almaktadır. Soma ilçemiz zengin kömür yataklarına sahiptir. İlçede kurulu iki adet termik santralde elektrik üretilmektedir. Termik santrallerden birisinden elde edilen sıcak su ile ilçenin yarısından fazlası kış mevsiminde ısıtılmaktadır. Son on yıl içinde jeotermal ve rüzgar enerji santralleri de kurulmuştur. Jeotermal enerji üretiminde Dünya dördüncüsü olan ülkemizde Aydın ve 15 adet jeotermal elektrik santrali bulunan Manisa başı çekmektedir. Son zamanlarda Güneş enerji santrallerinin sayısında da artış gözlemlenmektedir.

Zafer Kalkınma Ajansı, KOSGEB ve Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu aracılığıyla destek ve İPARD programları kapsamında İlimize katma değer sağlayacak proje ve girişimlere destek sağlanmaktadır.

İlimiz aynı zamanda kültürel mirasıyla ve doğal güzellikleriyle de ön plana çıkmaktadır. Turizm alanında hem Valiliğimiz hem de belediyelerimiz tarafından hazırlanan projeler ile Sardes, Kula Jeopark, Aigai Antik Kenti, Spil Dağı Milli Parkı ve kaplıcalarımız gibi turizm değerlerimizi tanıtarak, ilimize daha fazla turist çekerek, turizm gelirlerimizi arttıracak böylelikle İlimizin ekonomisine daha fazla katkı sağlayacak projeler üzerinde çalışıyoruz.

Turizmden madencilığe, tarımdan enerjiye kadar her sektörde Valilik olarak üzerimize düşen görev ve sorumluluğun farkındayız. Çalışmalarımızı bu anlayışla yürütüyoruz.

Manisa, ilk etapta tarihi, tarım potansiyeli ve sanayisi ile tanınmış bir ildir. Öne çıkan bu potansiyelin ilin sosyal ve ekonomik yapısına etkilerinden bahsedebilir misiniz?

Verimli toprakları, yılın 283 günü güneşli iklimi ve çok çeşitli sebze ve meyvenin üretimi için uygun teknik koşulların bulunması nedeniyle Manisa, üretim için uygun olduğu kadar ürünlerin işlenmesi için de çekim merkezidir. Fındık ve çay dı-

şında tüm ürünlerin yetiştiği Manisa yıllık 5,6 milyar TL üretimiyle ülke genelindeki bitkisel üretimin %2,84'ünü gerçekleştirmektedir. Toplam Gayrisafi milli hasıla sıralamasına göre ilimiz tarım sektöründe 5. sıradadır. Manisa'da üretilen birçok tarımsal ürün yurt dışına ihraç edilmektedir. İlin ekonomik ve sosyal hayatında tarım faaliyetleri halen ağırlığını hissettirmektedir. İli istihdamının halen %39'unun tarım sektöründe gerçekleşiyor olması ve üretim büyüklükleri, tarımın Manisa için önemini göstermektedir. Bununla birlikte, Manisa; kömür, su, rüzgâr, güneş, jeotermal gibi yerli kaynakların tümünden enerji üretebilen nadir illerimizden birisidir. Son yıllarda jeotermal kaynaklardan enerji üretimi amacıyla santral kurma çalışmaları Salihli ve Alaşehir ilçelerimiz arasında yoğunlaşmıştır.

Yerli ve yabancı yatırımcıların Manisa'da yeni tesisler kurma ve üretim yapma arzusu ve heyecanı uzun süredir artarak devam etmektedir. İlimiz genelinde tamamı yabancı sermayeli ya da yabancı ortaklı birçok kuruluş bulunmakta, kurdukları büyük ölçekli ve modern işletmelerle üretim yapmaktadırlar. Toplam milli hasıla sıralamasında ise Manisa sanayi sektöründe 6. sıradadır. İlin çok özel kuruluş yeri avantajlarına ek olarak, 2. bölge yatırım teşvikleri ve organize sanayi bölgelerimizin caziz-

besi ile imalat sanayi, gıda ve enerji sektöründeki yeni yatırımlar artan bir seyir izlemektedir.

Manisa'da 1 tanesi ihtisas, 7 tanesi karma olmak üzere toplam 8 adet organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Manisa OSB, Muradiye OSB, Turgutlu OSB, Akhisar OSB, Salihli OSB ve Akhisar Zeytin ve Zeytinyağı Türevleri İhtisas OSB birer üretim üssü olarak dünyanın tüm ülkelerine binlerce türde ürün üretip satmaktadırlar.

Soma OSB ve Kula OSB'nin ise alt-yapı çalışmaları tamamlanmaktadır. Öte yandan, Kırkağaç Gıda İhtisas OSB'nin kurulması için girişimler sürmektedir. Bu organize sanayi bölgeleri ile Manisa üretim gücünü daha da arttıracaktır.

İlave olarak, kurulan Manisa Celal Bayar Üniversitesi Teknoloji Geliştirme Bölgesi (Teknokent) ile üniversite-sanayi iş birliği artmış ve ilimizin sanayisinin teknolojik düzeyine ciddi katkılar sağlanmaya başlamıştır.

İlin turizm değerlerinden, rüzgârından, jeotermal kaynaklarından, madenlerinden, tarımsal üretimlerinden faydalanmak üzere birçok ilçemizde yeni yatırımlar yapılmaktadır. Manisa cazibesini kaybetmeden büyümeye devam etmektedir.

Manisa ilinin ileriye dönük vizyonu nedir? Cumhuriyetimizin kuruluşunun 100. Yıldönümünde Manisa İlini nerede görmek istiyorsunuz? Bununla ilgili bir yol haritanız var mı?

Manisa olarak vizyonumuz; sanayisi, tarımı, turizmi ve kültürel mirası ile Türkiye'nin ve dünyanın önemli bir merkezi haline gelmektir.

Günümüzde Manisa, özellikle sanayisi ve tarımı ile bu vizyonu gerçekleştirmiş bir ildir. Bunu, ilimizin istihdam, ihracat ve üretim rakamlarına baktığımızda net bir şekilde

görüyoruz. Mevcut organize sanayi bölgelerimizde dünya devi firmalar faaliyet gösteriyor ve dünyanın birçok noktasına ihracat gerçekleştiriliyor. Bununla birlikte üzüm başta olmak üzere yaş sebze ve meyve Manisa'da yetiştirilerek yine dünyanın birçok noktasına ihraç ediliyor. Manisa, tarım ve sanayi alanında ürettiği farklı ürünleriyle marka şehir haline gelmiş durumdadır.

Doğal güzellikleri ve tarihi dokusuyla çok zengin olan ilimizde, tarım ve saniyede yakalamış olduğumuz başarıyı turizme taşımak öncelikli hedeflerimizdendir. İncil'de bahsi geçen 7 kiliseden 3'ü, paranın ilk basıldığı Sardes Antik Kenti, Selçuklu ve Osmanlı mimarisinden birçok eser, Türkiye'nin ilk ve tek jeoparkı olan Kula Jeopark, Aigai Antik Kenti, Spil Dağı Milli Parkı ve kaplıcalarımız gibi turizm değerlerini barındıran Manisa'mızı daha tanınır hale getirmek ve turizmi canlandırmak amacıyla çalışmalarımız hız kesmeden devam etmektedir.

Cumhuriyetimizin 100. Yılı olan 2023 hedeflerimize ulaşmak için, İlimizde oluşturduğumuz ve tüm kesimleri kapsayan çalışma toplantılarıyla ilimizin sorunları üzerinde fikir birliği oluşturulmakta, bu çerçevede daha verimli ve yürütülebilir projeleri ön plana çıkaran çalışmalar gerçekleştirilerek, Manisa'yı hep birlikte daha ileriye taşımak gayret ve çabasındayız.

Manisa İlinde başlamış olan ve özellikle önem verdiğiniz proje ya da projeler var mı? Bahsedebilir misiniz?

Manisa'da yatırımcı kuruluşlarımız ve belediyelerimizin dahil olduğu birçok önemli kamu yatırımı mevcuttur. İlimizde ulaştırma ve haberleşme sektöründe 48, tarım sektöründe 83, eğitimde 58, enerji sektöründe 21, turizm sektöründe 9 ve diğer sektörlerle birlikte toplam 321 projemiz mevcuttur. Bu projelerden 36 tanesi, 2021 yılı içerisinde tamamlanmıştır.

Bu projelerden Akhisar-Gördes Barajı ve Sulaması, Alaşehir Sulaması Yenileme projeleri ile o bölgelerdeki tarım alanlarının sulanması sağlanacak ayrıca içme-kullanma ve endüstri suyu temin edilebilecektir. Bu projeler sayesinde, üretimde verim artacak ve

üreticinin yüzü gülecektir, baraj çalışması aynı zamanda içme suyu sorununa da çözüm getirecektir.

İlimiz, iyi bir ulaşım alt yapısına sahip ama bunun daha da iyileştirilmesi, belli mesafelerin kısaltılabilmesi amacıyla karayolu ve demiryoluna ilişkin Salihli-Gölmarmara-Akhisar Kara Yolu, Bergama-Soma-Akhisar Yolu, Manisa-Uşak-Afyonkarahisar Yolu, Ankara-Manisa Yüksek Standartlı Demiryolu projeleri de devam etmektedir.

Jeopark, Bintepeler ve bu alanların tamamını etkileyen Sardes Antik Kenti için ihtiyaçları karşılayacak 'Ziyaretçi Merkezi' yapılmasına ilişkin projemizin de ilimize daha çok turist çekebilmek amacıyla önemli olduğunu düşünüyorum. İçerisinde dinlenme alanları, hediyelik eşya satış stantları, görsel sunum alanı, kafeterya, teşhir deposu ve lavabo-wc'ler bulunacak olan iki ziyaretçi merkezinin Sardes Antik Kenti'nin Gymnasium ve Artemis Tapınağı

alanlarının girişlerine yapılması ziyaretçilerimize daha iyi hizmet verebilmeyi sağlayacaktır.

Bunlarla birlikte ilimizi bir spor şehri haline getirmek amacıyla başlatmış olduğumuz önemli projelerimiz bulunmaktadır. Çocuklarımızı spora yönlendirmek ve önümüzdeki yıllarda Olimpiyat, Dünya Şampiyonası gibi yarışmalara Manisa'dan daha çok sporcu gönderebilmek amacıyla ilimiz genelinde ihtiyaç duyulan ilçelerimizde spor salonu, halı saha ve yüzme havuzu gibi alanlarda iyileştirmeler, spor tesisleri bulunmayan ilçelerimizde de tesisler yapılmıştır.

İlin tarım, sanayi ve istihdam potansiyelini değerlendirerek; Manisa ilinin farklı alanlarda sahip olduğu potansiyelin ülkemize ve ülke ekonomisine katkıları konusundaki düşüncelerinizi bizimle paylaşır mısınız?

Manisa'nın işsizliğin olmadığı, insanların refah ve mutluluk içinde hayat sürdüğü, coğrafi yapı ve doğal güzelliklerinin hoş bir armoni oluşturduğu bir kent olduğunu söyleyebiliriz. Ayrıca, ilimizin ülkemizin en üretken illeri arasında olduğunu; dünya markası olan çok sayıda yerli ve yabancı kuruluş tarafından bilindiğini ve tercih edildiğini; yatırım heyecanının halen devam ettiğini de vurgulamak isterim. Manisa ve çevresi sosyoekonomik gelişme açısından zirvededir. İşçi ihtiyacının önemli bir kısmı İzmir ilinden karşılanmaktadır. Bu ilde ikamet ederek ilimizde istihdam edilenlerin sayısının yirmi bini geçtiği tahmin edilmektedir.

Manisa'da bulunan organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren yerli ve yabancı birçok firma ve verimli topraklar sayesinde hemen hemen her ürünün yetiştirildiği ilimizde istihdam sorunumuz bulunmamaktadır. 2019 yılı itibarıyla Manisa'da kişi

başına düşen gayrisafi yurt içi hasıla (GSYH) 8.711 \$ olup, il bu rakam ile ülke genelinde 17. sırada yer almaktadır. Ülke ortalamasının 9.213 \$ olduğu düşünüldüğünde Manisa'nın bu değer ile ülke ortalamasına çok yakın olduğu görülmektedir.

İhracat ve ithalat verilerimiz, Manisa'nın dış ticaret hacminin oldukça yüksek gerçekleştiğini göstermektedir. Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM)'nin yayınlamış olduğu 2020 yılı istatistiklerine göre ilimizin ihracatı yaklaşık 4,2 milyar dolardır ve en çok ihracat yapan iller arasında Ege Bölgesinde 2 inci, Türkiye sıralamasında 8 incidir. Bu rakamlarda, ilimizdeki gelişmiş sanayinin ve verimli topraklarımızın sonucu olan yüksek tarımsal üretimin önemli rolü bulunmaktadır.

Tüm bu rakamlar bize Manisa'nın hem bölge hem de Ülke ekonomisine önemli bir katma değer sağladığını göstermektedir.

Son olarak Dergimizin bu sayısında kapak konusu olarak yer verilecek olan, "Yönetim" konusu ile ilgili düşüncelerinizi öğrenebilir miyiz?

Tarih boyunca insanoğlu doğa kanunlarının sınırları içerisinde yaşam mücadelesi vermiştir. Tüketmek için üretmek zorunda olan insan, toprağı işlemeye başladığı neolitik dönemle

birlikte kendi kullanımından daha fazlasını üretebilme imkânına kavuşmuştur. Ekonomik anlamda ortaya çıkan bu artık değer bireyler arası mal takasını zorunlu kılmıştır. Birden fazla insanın bir araya gelerek belirli bir amaç doğrultusunda işbirliğine gitmelerine sebep olan bu değişim gereksinimi kısaca, "İnsanları belirli bir amaca doğru sevk ve idare etme" diye tanımlayabileceğimiz yönetim olgusunu gündeme getirmiştir.

Yönetim; belirli amaçlara ulaşmak ve bunları gerçekleştirmek adına en başta insan olmak üzere parasal kaynakları, araç-gereçleri, hammaddeleri ve zaman faktörünü etkin kullanmaya imkân sağlayacak kararlar alma ve bu kararları uygulama sürecidir; hatta sanattır.

Planlama, örgütleme, yöneltme, koordinasyon ve kontrol fonksiyonlarını içeren yönetim, soyut bir kavramdır. Aşağıdan yukarıya dikey bilgi akışı, bilgilerin analiz ve değerlendirilmesinin yapılarak kararların oluşturulması ve uygulamaya konulması yönetim sürecinin ana omurgasıdır.

Yönetim bir ekip oyunudur, kurum yöneticinin oyun alanıdır. Yönetici işlerin yapılışıyla ilgili oyunun kurallarını belirler (yönetimsel sistemi tasarlar) ve oyunun, koyduğu kurallara göre oynanmasını sağlarlar. Bu nedenle yöneticinin başarısı, kurumsal amaçlara ulaşma derecesiyle ölçülür ve aslında çalışanların başarısı, yöneticinin başarısıdır.